

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV
 Telefon 226
 Abonament anual 200 lei
 Pentru străinătate 500 lei
 Anunțuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apăre în zile-care zi de lucru

La Alba-Iulia, guvernul a câștigat o alegere.
 În schimb, a aprins ura întregului popor român
 dela noi împotriva-i.

Alba-Iulia 16-17 Decembrie 1922

— Scrisoare deschisă d-lui I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri. —

ALBA-IULIA

16-17 Decembrie 1922.

După 4 ani dela marea adunare națională în ziua de 1 Dec. a anului 1918 — și în anul încoronării la Alba-Iulia a Primului Rege al tuturor românilor, — cetățenii României-Mari, prin noi, înscriu aci, încă odată, ca un viu protest pentru posteritate, moartea libertăților cetățenești, sub guvernul d-lui Ion I. C. Brătianu.

Sfântul drept al libertății personale a fost pângărit prin arestarea cetățenilor alegători, iar inviolabilitatea parlamentară atinsă prin arestarea deputatului părintele Agârbiceanu, directorul ziarului „Patria”, Președintele Sindicatului ziaristilor din Ardeal, a d-lui Socol deputatul Clujului, și a senatorului dr. V. Macavei, canonic al Blajului. Inconștiența organelor guvernului a mers până a molesta pe d-l Iuliu Maniu și a-l opri să ia contact cu alegătorii cercului său de deputat.

Toate acestea, ca să se poată falsifica voința alegătorilor.

Ceea-ce nici dușmanii seculari nu îndrăzniseră să răpească cetățeanului român neliber — votul lui — astăzi i se fură cetățeanului român în România liberă. În Ungaria opritoare, românii exprimau — printre baionete și focurile de armă ale jandarmilor maghiari — voința lor liberă, pe față, și-și alegeau deputatul.

Astăzi, voturile li se fură noaptea de către organele publice instituite de ministerul de interne — ce decădere!... — pentru paza legii, a ordinii!...

Dacă primul ministru al țării, în anul 1922, nu se emoționează de ori ce călcare de lege — suprimând legea electorală prin ucaz guvernial, dispunând întreruperea alegerii ca să se poată opera la întunecul nopții, — noi, alegătorii ardeleni, cari am izbutit a trimite deputați naționali în Camera dela Budapesta — considerăm furtul urnelor ca *suprema rușine națională*.

Pe veci rămână înscrisă astfel, în paginile tribunei publice care este acest ziar, apărător de 85 de ani a libertăților cetățenești.

Iar Alba-Iulia anului 1922 — cernită va sta de-alungul vremilor, ca locul unde s'a săvârșit această supremă rușine națională.

Domnule Președinte al Consiliului

În anul al 85-lea de când apare ziarul nostru pentru apărarea libertăților cetățenești și a drepturilor naționale — în anul încoronării Regelui Ferdinand I-ii la Alba-Iulia, în cercul Alba-Iuliei, unde au găzduit zecile de mii de români, la 1918, când au hotărât unirea pe veci a poporului român într-un singur Stat național — în sfânta *Mecă* a neamului, astăzi înregistrăm pângărirea celui mai sfânt drept cetățenească.

Urnele, în cari au depus votul lor alegătorii cercului electoral pentru senatul Alba-Iulia — alegătorii cei mai bine pregătiți pentru viața publică a Ardealului — au fost violate și voința cetățenilor corectată de agenții forței publice....

Cetățenii terorizați, deputați și senatori ai Partidului național arestați, însuși șeful partidului, d-l Iuliu Maniu, oprit de-a pătrunde în sate la alegătorii săi, — în fine, tot cortegiul de ilegalități și abuzuri, aplicat cu o brutalitate fără seamăn, pentru ca nici ast-fel nereușind a intimidă pe alegători, să le fure voturile exprimate.

Faptul s'a consumat, deși nu puteam crede că, vreodată, o ast-fel de pângărire se va încerca, în acest cerc electoral ce merita cel puțin atâta stimă, chiar dela guvernul tuturor ilegalităților.

De sigur, cu știința d-voastră s'a făcut... Dar unde e rațiunea de stat, ca să se fi procedat ast-fel?

Pentru ca să rămână în veci pecet-

lură, ca una din fărădelegile cele mai revoltătoare — înscriem în doliu, în paginile acestui ziar, pentru judecata urnelor, cu durere și adâncă revoltă, infamia comisă la Alba-Iulia în zilele și nopțile de 16-17 Decembrie 1922.

D-le Președinte al Consiliului,

În gândurile noastre cele mai curate, cele mai nobile, Alba-Iulia rămâne ca *Meca românismului*. Aci este sfântul mormânt al suferințelor neamului vreme de un mileniu și aci a izbucnit flacăra purificatoare a sufletelor românești, încoronând această cetate a lui Mihai Viteazul cu nimbul visului național împlinit.

De acest nume — Alba-Iulia — nu puteam lega decât cele mai sfinte și nobile ale noastre sentimente.

În cetatea aceasta, însuși Regele Țării Și-a așezat coroana glorioasă — însemnând prin aceasta pecetluirea pe veci a unității naționale, sub sceptrul Casei Domnitoare române.

Către acest loc — cetățenii ardeleni pereginau ca să eueagă noul forj de îmbărbătare pentru înflorirea și mărirea vieții noastre de Stat național.

Congresele Partidului național, aci au cuprins voința Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului — pentru a aduce în viața Statului român o noă și mai accentuată de dreptate socială și solidaritate națională.

Domnia-Voastră,

Domnule Președinte, nu ați înțeles nici sfîntența, nici rostul acestei localități. *Vrînd să loviți un partid politic, ați pângărit însăși Meca românească.*

„Nimic sfânt — dacă nu folosește partidului liberal!...” Aceasta este, se vede, deviza D-voastră. Cu ea, astăzi, deșteptați revolta legitimă a alegătorilor Alba-Iuliei și cu ea aruncați desnadejdea ucigătoare de orice sentiment nobil în sufletele tuturor românilor buni. Desnadejdea că în țara românească nu mai este dreptate și nici libertate — și că însuși Regele Țării, măritul și gloriosul nostru Rege, nu este lăsat să audă glasul desnadejduit al poporului.

Domnule Președinte,

Mare și neertată este vina celui conducător care nu apleacă urechea la plângerile poporului.

D-voastră disprețuiți pe țărani noștri! Din ordinul d-voastră au fost batjocuriți cei mai vrednici dintre ei — tocmai aceia cari, în cercul Alba-Iuliei, sub urgia maghiară, au câștigat izbănzile mari naționale în alegeri.

Nu i-ați lovit în față, voințește — ci ordonând tainic să li se fure voința, în întunecul nopții.

La rândul-le țărani, ca și majoritatea poporului nostru — vă urăsc! Numele vostru este pronunțat cu ură și cu obidă'n sulete.

Și e păcat...

Și nu se tem! Nu li-e frică acestor țărani de puternicul potentat dela București.

Răbdă încă batjocura, fiindcă sunt mai cu dragoste de țară de cât călăii ce i-ați trimis.

Răbdă — fiindcă au încredere în conducătorii lor de erii și de azi, aceiași tovarăși sinceri de luptă cu cari au împărțit răul și binele. Când vor pierde și această încredere și această nădejde — nimeni nu-i va mai putea stăpâni.

Guvernul d-voastră, prin tot ceea ce face în contactul cu ei, se străduiește să rupă aceste legături naturale, cari înseamnă și zăgazurile potopului, ce s'ar revărsa fără ele. Se străduiește să scoată, cu sila, poporul de sub controlul conducătorilor lui, fără să reușească a-i da o altă orientare, de oare-ce prin violențe, prin brutalizări, furându-i drepturile cetățenești, l-ați depărtat de voi și, zi de zi, ați turnat picătura de otrăvă care i-a aprins ura împotriva-vă.

Țăranul ardelean are suflet, are mândrie. Împărțiți zece moșii dar loviți-l cu palma peste obraz. Vă va lovi de asemenea — și nu va ierta, de dragul pământului, insulta. Așa l-au crescut vremurile — fiindcă l'am deprins a nu primi să i se rescumpere sufletul, inima lui, cu dăruri. De ar fi fost altfel — de mult nu mai era suflet de român aci, pe aceste plaiuri.

D-voastră, l-ați tratat ca rob: l-au desrobii liberalii, l-au improprietărit tot ei deci, să nu ridice glasul, să tacă și să rabde!...

Și nici nu l-au dezrobii liberalii, și nici nu l-au improprietărit — dar de lovit, nu odată!...

Ei bine, nu rabdă — nu vrea să rabde. Iși cere drepturile lui cetățenești și respectul ce li datorăm. Îl datorăm D-voastră, care „ați făurit România-Mare”. Fără bravura soldatului român, dar mai ales fără acel mare suflet de român al țăranului ardelean — nu era astăzi această România-Mare...

Respect și cinstitie cum se cuvine le datorăm — nu răpirea și a unuia și aluia a celor mai sfinte drepturi.

Dacă dreptatea nu există într-o țară și apărarea libertății personale nu o asigură legea — poporul și le câștigă totdeauna prin forță, de nu i se dau de bună voie, la vreme.

Noi, ca orga de opinie publică românească, cu un trecut de 85 de ani de lupte grele pentru cucerirea libertăților naționale și cetățenești, ne facem ultima datorie față de d-voastră de a vă spune adevărul credințelor poporului român de dincoace de Carpați — și ne facem și datorita de a cere, în ceasul al 11-lea, încetarea regimului de provocațiune și ilegalități față de popor — o cerem aceluia care, de astăzi, are singur întreaga răspundere a urmărilor acestora.

„Gazeta Transilvaniei”.

Germania va face o nouă propunere

Berlin. — Cancelarul Cuno a avut tratative cu reprezentanții comerciali și industriali, în chestia reparațiilor Germaniei. Pe baza acestor tratative se va redacta propunerea pentru Conferință, care va avea loc la Paris în luna Ianuarie.

Intervenția salvatoare a Americii.

Washington. — Membrii ai comisiei Statelor-Unite pentru studierea chestiunii europene, au fost aleși senatorii Eliot, Rot și Morgan.

Consulul american din Berlin a sosit la Washington, unde a fost primit în audiență de președintele Harding.

Scrisori din Germania

Orientarea politicii externe a Germaniei

Berlin, 14 Dec.

Acum câteva zile s'a întrunit comisiunea afacerilor externe a Reichului, compusă din deputați ai diferitelor grupuri politice unde fiecare delegă un număr de membri în raport cu puterea ei parlamentară. Comisiunea a discutat raporturile dintre Germania și Rusia și, în deosebi, largirea acordului dela Rapallo, care după părerea Ministrului de externe, Von Rosenberg, se impunea ca o necesitate inexorabilă. Problema discutată merită toată atenția, și i se cuvine o corespondență specială.

Se știe că acordul de la Rapallo, încheiat în timpul confinației de la Genova, între Rusia și Germania, era un acord economic, care lega numai Rusia moscovită față de Germania, în timp ce Ucraina și celelalte provincii așa zise autonome ale Rusiei sovietice, rămăseseră pe dinafară. Și aceasta din două motive: primul, fiindcă acordul de la Rapallo trebuia să slujească ca mijloc de intimidare față de Aliați și numai ca atare, deci nu putea lua proporțiile unui acord cu întreaga Rusie sovietică, fiindcă, în acest caz, Aliații ar fi recurs la măsuri drastice împotriva Germaniei; —și, în al doilea rând, fiindcă nu toate partidele politice germane erau în acel moment pentru un acord general.

Acum acordul a fost lărgit cu consimțământul tuturor grupurilor politice, dacă nu luăm în considerare — și nici nu pot fi luate — rezervele exprimate de partidul național german. Largirea acestui acord economic între Germania și Rusia sovietică, deși are un puternic substrat politic, n'a deșteptat în cercurile aliate interesul ce-l merită. Poate că aceasta se datorește și faptului că ziarele aliate n'au avut încă timpul material să insiste asupra acestui acord, căci el a fost dat în vileag acum câteva zile numai. Acordul a fost încheiat, cum am spus, cu consimțământul tuturor grupurilor politice din Reichstag și dacă astăzi el este, în formă, numai un acord economic, nu înseamnă că a fost încheiat fără intenții politice și anume fără lămurite și precise intenții politice.

Acest fapt nu-l greu de constatat. Dispoziția pentru o alianță politică cu Rusia, este obștească în Germania. Toți o vor și toți o cer. O vor atât social-democrații în frunte cu Kausky, cel mai

inversunat adversar al regimului sovietic, cât și grupările reacționare, ca partidul poporului (Volkspartei) din care face parte Hugo Stinnes și partidul național german, (Deutsch-nationale Partei) în fruntea căruia se află reacționarul Helfferich. Ei socotesc aceasta ca singura soluție pentru Germania de a eluda tratatul de pace dela Versailles, opunând forței unitare a Aliaților forță unită germano-rusă.

Credința dominantă e că dacă Germania a fost învinsă, aceasta se datorește greșeli pe care a săvârșit-o politică și diplomația germană dinaintea războiului, fiindcă n'a încheiat o alianță cu Rusia sau, în cazul cel mai rău, n'a încercat să ție Rusia într-o atitudine neutră față de Germania. Rusia unită cu Germania, se crede aici în deosebi, ar fi rezistat întregii lumi. Și Rusia unită cu Germania acum, înseamnă zădărnicierea executării tratatului dela Versailles, pe care nu l'ar mai putea face executabil nici o forță din lume.

Iată de ce largirea acordului dela Rapallo a fost acceptată de unanimitatea grupurilor politice germane reprezentate în Comisiunea Afacerilor Externe a Reich-ului. Extinderea acordului a fost votată cu credință că acest acord va fi baza sigură a unei acțiuni politice unitare, într-un viitor foarte apropiat, dintre Rusia și Germania. Și iată, iarăși, cum și în acest punct grupările politice cele mai adverse sunt de aceeași părere. (Căci ele mai sunt de aceeași părere și în ce privește vina Germaniei în deslănțuirea războiului.)

Dispoziția publică favorabilă față de Ruși o găsești de altminteri și la autoritățile germane. În timp ce ceilalți streini obțin cu foarte mare greutate învoirea de a sta în Germania, Rușii o obțin foarte ușor, așa de lesne, încât numai în Berlin sunt peste o jumătate de milion de Ruși.

Viața politică a Germaniei actuale prezintă, în general, foarte multe curiozități. Sunt puncte esențiale de program, asupra cărora cele mai îndușmănite partide politice sunt de aceeași convingere. Și nu în 'unui-două, ci în multe puncte. Le vom cerceta pe rând și la timpul lor, în corespondențele viitoare.

Coresp.

Liberalii față de Românii din America

Ziarul „America” adresase diferiților bărbați politici din România, întrebarea: „Cum pot fi mai folositori românii din America patriei lor?”

Răspunsurile trimise la această întrebare, au apărut în „Calendarul Național al ziarului America”, calendar pe anul 1923 și sosit de curând și în țara noastră.

Oficiul guvernului se grăbește acum să folosească ocazia și să dovedească sentimentele nobile și patriotice ale d-lui Ionel I. C. Brătianu, comentând răspunsul dat de acesta la întrebarea ziarului american.

Nici n-ar merita vorbele umilate și nesimțite ale premierului român să ne ocupăm de ele. O facem însă aceasta pentru ca să dovedim nesinceritatea din care isvorăsc etc.

În răspunsul său d-l Brătianu este numai dragoste față de Românii din America, cărora nu le cere decât ca ei „să apere demnitatea țării”, „să arate că poporul nostru este conștient de opera civilizatorie ce trebuie să îndeplinească pe Dunăre și că prin libertate și dreptate își va realiza misiunea sa istorică”. Frumose vorbe, dacă ele n'ar eși din gura lupului!

Căci să se știe: poporul român atât de acasă cât și din America este conștient de „misiunea lui care trebuie realizată prin libertate și dreptate”. În calea împlinirii acestei misiuni stă însă și se opune chiar guvernul condus de cel ce trimite fraților de peste Ocean sfatul de mai sus.

D-l Brătianu, cel cu dulce la vorbă a oprit prin guvernul d-sale, intrarea în țară a ziarului „America” organul românilor de peste Ocean.

Pentru ce?

Pentru că guvernul liberal era aspru criticat în acest ziar, căruia îi trimite prin glasul ministrului președinte, binevoitorul sfat de mai sus.

O dovadă a falșității liberale.

Dar să mergem mai departe.

Tot guvernul brătienist este acela care nu s'a știut să desființeze consulatul român din Cleveland, apărătorul intereselor fraților noștri de peste Ocean.

Zilele acestea, din ordinul aceluiasi guvern, a fost oprit să meargă la America, părintele Podea sfătuitorul de atâția ani al Românilor de acolo. Ba, un

ministru, natural de-al d-lui „Brătianu cel cu „dreptatea și libertatea”, l-a amenințat pe părintele Podea cu Jilava, fiindcă a încercat să se reîntoarcă în America unde-l chema datoria și glasul păstorilor lui.

Iată, așadar câteva din faptele actualului guvern puse față în față cu vorbele șefului lui.

Dar ca să arătăm adevăratele intenții, pe cari guvernul d-lui Brătianu, le are față de Românii din America, reproducem câteva pasagii din un articol apărut în nrul 4292 (7 Iulie 1922) al oficiului acestui guvern. Titlul articolului spune totul: „Bani Românilor americani”.

După ce se arată, în acest articol, că Românii americani, câștigă mulți bani și că prin comisionul încasat pentru trimiterile acestor bani acasă, se pot face frumoase afaceri, articolul continuă:

„Aceste transacțiuni de transferi de bani din America, către țară, reprezintă sume atât de importante și câștigurile ce se pot obține din aceste operațiuni, sunt atât de apreciabile, încât nu poate surprinde pe nimeni, dacă se va spune, că cine a înțeles importanța și valoarea lor, a recoltat frumoase rezultate...”

„Trebuie organizată o acțiune cu caracter mixt: Statul alături de marea finanță(?)... sub forma unui consorțiu să alcătuiască un sediu central la New-York, cu au agenții și reprezentanțe în regiunile unde sunt Români, în vederea colectării acestor dolari...”

Căci—și ascultați acum: „ceea-ce ne-ar interesa ar fi utilizarea dolarilor atât în folosul finanțelor publice cât și al finanțelor particulare”.

Dar pentru ce să mai continuăm? Ori care din faptele liberale ar dovedi minciunile de reclamă cu care se umflă acest partid?

Dacă d-l Brătianu dorește în adevăr ca neamul românesc „să-și îndeplinească misiunea lui istorică prin libertate și dreptate”, — lase-i drum liber acestui neam și să nu-i mai împiedice calea cu teroarea și ilegalitatea guvernării d-sale!

Căci o minciună a d-sale trimisă peste Ocean, nu-i poate desmăști faptele de acasă.

Un incalificabil abuz de putere

Pașapoartele cetățenilor români confiscate la graniță

Libertatea individuală sub regimul brătienist a devenit o fantasmagorie

Țara devine din zi în zi o proprietate a liberalilor. Se pare că cetățenii au în Stat numai datorii și nici un drept. Singur, liberalii au numai drepturi și nici o datorie. Incuria cea mai destrăbălată și abuzul sub toate formele domină întreaga noastră viață de Stat. Libertatea cetățenească nu mai există, fărădelegea a ajuns o doctrină, iar înăbușirea drepturilor cetățenești o dogmă pentru regimul asiatic al d-nului Brătianu.

Un caz tipic, pe care intuiția ne spune că nu l'am putea întâlni nici sub regimul kemalist din Asia minoră, s'a petrecut săptămâna aceasta la Timișoara. Înainte de a califica faptul, se cuvine să-l povestim.

Iată-l: Părintele protopop Ioan Podea, unul din venerabilele fețe bisericești din Ardeal, care a făcut cinstite bisericii noastre timp de 12 ani, cât a funcționat ca preot pe lângă coloniile românești din America, unde a adus servicii neprețuite cauzei românești de acolo, — a venit în România la începutul lunii Octombrie pentru a-și aranja oare-cari interese familiale, în localitatea careia aparține în Ardeal.

După o ședere de două luni în țară, preotul Podea a cerut autorizarea de a pleca din nou în America, unde are proprietate, afaceri și multe chestiuni de aranjat.

În acest scop a cerut autorității respective liberarea unui pașaport, care i s'a dat la timp, ca și biletul de Simplon ca și biletul de vapor, cu cari trebuia să călătorească.

Cine putea refuza unei cinstite fețe bisericești asemenea acle?

Cu atât mai mult aceasta, cu cât protopopul Podea este foarte bine văzut și în cele mai bune relațiuni cu toți oamenii de stat ai Americii — lucruri ce sunt cunoscute autorităților noastre.

Ce se întâmplă însă?

Protopopul Podea, odată plecat spre America, este oprit la Timișoara de către organele de control de acolo, i se confiscă pașaportul, i se oprește biletul de Simplon și cel de vapor și înapoiat dela frontieră, sub cuvântul că acesta e ordinul ministerului de Interne.

Iată faptul în toată simplitatea lui.

Nu începe nici o îndolală că ne aflăm în fața unui incalificabil abuz de putere. Protopopul Podea nu este un delictiv politic, n'a comis nici o crimă, nu s'a făcut vinovat cu nimic față de legile țării și de siguranța acestora.

Care este motivul atunci că acestei fețe bisericești i se refuză plecarea în America? Un asemenea arbitrar frizează nebunia. Nu putem concepe că cineva în deplinătatea facultăților mintale să poată da un ordin așa de stupid și așa de ilegal.

Dacă n'am avea bănuiala că la mijloc poate fi și o confuziune, am întârzia mai mult asupra acestui fapt, care și ca eroare este intolerabil și cere sancțiuni din cele mai severe

„Epoca” 17 Dec. 1922.

Iată acum ce scrie, — în această chestiune, ziarul „Lupta”:

Nimic nu crează mai mult revolta, ca lovitură dată de puternicii zilei libertății individuale.

În gara Timișoara, un concetățean român, ardelean, d-l Ion Podea, după ce făcuse o sumă de cheltuieli și era în drum spre Statele-Unite, unde a funcționat, până la demisia sa, ca protopop, își vede pașaportul confiscat de poliție, care, în schimb, îi dă o adeverință de confiscare, refuzând orice altă explicație.

D-l Ion Podea, vine la București, unde i se eliberează pașaportul, și din autoritate în autoritate, ajunge la ministrul de Interne, care-i spune, că nu-i va da pașaportul, până nu-i va prezenta din partea metropolitului Bălan din Sibiu învoire de plecare.

D-l Podea arată că e demisionat din Cler, că e cetățean ca oricare altul și are dreptul de a ieși și intra în țară ca orice alt cetățean.

Zadarnic, — pașaportul e confiscat și d-l Podea secvesirat de ministrul de Interne, fără puiță de a pleca.

Cu toate acestea, ministrul de Interne va trebui să explice, pe baza cărui text de lege, confiscă pașaportul liberat unui cetățean român, și ce rol au mitropolii în acordarea pașapoartelor.

Vai de guvernele, cari nu pot trăi, decât cu atentate contra Constituției și cu confiscarea libertății individuale.

„Lupta”.

Silex.

Contra tusei, gutașului și contra durerii de gât gargara cu este cel mai bun remediu.

Kaiser-Borax

8864 1—4

Cel mai frumos cadou de Crăciun este o fotografie din

Atelierul H. LANG,

strada Porții 52. — Telefon 746.

Locale

Atac cu pietre. D-l Gebauer din str. Bisericii române Nr. 9 a reclamat poliției că indivizi necunoscuți i-au atacat casa noaptea cu pietre. Mai mulți bolovani au pătruns prin ferestre în casă.

Un pietroi mare a căzut pe leagănului în care se aflau cei trei copii gemeni ai d-lui Gebauer. Caprin minune, copii au scăpat neatinși.

Poliția cercetează, spre a dovedi pe autorii acestui atac. Sunt bănueli că indivizii au fost puși de cineva să atace domiciliul d-lui Gebauer.

Furt. În noaptea de Luni spre Marți, în timpul banchetului din restaurantul „Mura”, mai mulți indivizi au pătruns în domiciliul d-lui Halmaghi, patronul restaurantului, de unde au furat albituri, rufărie și alte obiecte în valoare foarte mare. Hoții nu au fost prinși încă. Poliția care face cercetările, este pe urmele lor.

Ceață deasă. Astăzi dimineață o ceață neobișnuit de deasă, s'a lăsat asupra orașului. Abia se poate vedea la doi, trei pași.

Din această cauză, circulația se face cu greu.

Furt. D-l Carol Filch a reclamat poliției, că mai mulți copii profitând de împrejurări favorabile, i-au furat din mai multe lăzi cu ciocolată 5 kg. Afiam că copiii au fost prinși și li s'au dat pedeapsa cuvenită.

Bătut. Petru Praiss, servitor la d-l Dick Franz, din Stupini, a reclamat poliției că a fost bătut grav de stăpânul său. Făcând cercetări, poliția a stabilit vinovăția d-lui Dick Franz.

Din Sofia: Postul ministrului al Rusiei în Bulgaria, a părăsit țara. Protecția supușilor ruși a luat-o asupra sa guvernul bulgar.

ULTIMA ORA

Banditismele dela Alba-Iulia

Două deputați și un senator ai
Partidului național arestați

Corectarea voinței alegătorilor se repetă în revolta generală. — Guvernul împinge poporul la acte violente?

Ceea-ce s'a petrecut, în alegerea dela Alba-Iulia, este o rușine națională.

Ca să nu fim acuzați de părtinire, lăsăm să vorbească, mai întâi, corespondentul ziarului „Dimineața” (Nr. de Miercuri, 19 Dec.):

ALBA-IULIA, 18 Decembrie. — Alegerea din localitate începută ieri, decurge sub cea mai grozavă teroare.

Toți bărbații de încredere ai Partidului național au fost înalțurați, așa că de la ora 6 înainte jandarmii păzesc urnele. Majorul Mihail și căpitanul Georgescu au „inspectat” în timpul nopții toate localitățile de vot, mergând cu automobilul de la o secție de votare la alta.

La această „inspecție” n'a asistat nici un civil.

Arestări.

Mai toți fruntașii Partidului național, cari au asistat la alegeri, au fost arestați. Între ei cităm: părintele Agărbiceanu, deputat, directorul ziarului „Patria” și președintele sindicatului zărilor din Ardeal, d-l Socol, deputat de Cluj, părintele Macavei, d-l Ion Pop, fost prefect de Alba-Iulia. Contra d-lui dr. Aurel Dobrescu s'a dat ordin de arestare, dar n'a putut fi găsit.

Pentru candidatul averescano-liberal Ilie Dăian, nu s'au dat nici 5 la sută din voturi. Totuși, în urma inspecției urnelor din timpul nopții, nu se știe rezultatul alegerilor.

La Baia-Mare de asemenea s'au comis ilegalități, se pare însă că acolo alegerea decurge cu mai multă liniște. — Coresp.

Cum au fost proclamați aleși candidații guvernului.

Atât la Alba-Iulia cât și la Baia-Mare, candidații guvernului au fost proclamați aleși.

La Baia: prefectul Teofil Dragoș a avut, la numărarea voturilor, după ce a închis prin surprindere alegerea în prima zi, gândește guvernul fixase 3 zile de alegeri, 2441 voturi, pe când întreaga populație era de partea candidatului Partidului național, care a înrunit, zice se, numai 1812 voturi.

Alegerea a fost închisă, prin surprindere, fiindcă alegătorii își rezervaseră votul pe ultima zi ca să nu le poată fi furate în „noaptea Sfântului Arthur”...

La Alba-Iulia lucrurile s'au complicat. Socolilele agenților sfântului Arthur s'au încurcat. Astfel la Zlatna, unde au fost înscrși 300 de votanți, candidatul guvernului a avut 1000 de voturi. Cum? Minunile „noaptei sf. Arthur”...

Cercul electoral pentru Senat Alba-Iulia, cuprinde cercurile pentru Cameră, cari s'au ales d-nii Maniu și Vaida. Nu există liberal și averescan în acest cerc. Totuși guvernul și-a ales candidații.

Teroarea și inspecția urnelor.

Secretul acestei „alegeri” nu este secret pentru nimeni. Guvernul a vrut, cu ori-ce preț, să-și bată joc de alegători.

În fie-care sat erau jandarmi și armată sub comanda unui ofițer. Nimeni n'avea voie să se miște, fără autorizația acestuia.

În Vințul de jos, d-nul Aurel Dobrescu a fost sechestrat în casă, sub paza jandarmilor. Ofițerul de jandarmi din comună i-a comunicat că dacă ese din casă, are ordin să-l aresteze și să-l escorteze pe jos până la Alba-Iulia.

Însuși candidatul alegerii, dr. V. Moldovan, însoțit de dr. Popost prefect, a fost reținut timp de 4 ore de jandarmi.

Pentru a nu lăsa nici jandarmilor libertate, 40 de gradați au fost special aduși în comunele din cerc.

Alegătorii cari urmau să voteze la Vințul de jos, urcați în tren, au fost duși fără oprire până la Orăștie, ca să nu poată vota.

La urnă, noaptea, paza a fost incredințată numai jandarmilor și controlul s'a făcut prin inspecții noaptea.

Rezultatul inspecției a fost proclamarea candidatului liberalo-verescan, care nu întrunise nici 5 la sută din voturile exprimate.

D-l Dăianu vizitează urnele

Din informațiile pozitive ce avem, protopopul Dăianu — candidatul guvernului — însoțit de un nepot al său, a plecat cu un automobil în noaptea Sfântului Arthur, la ora 9 seara, în cere și s'a înalțat la 4 jum dimineața.

Impresia în populația cercului

Rezultatul alegerii a fost o surpriză pentru alegători, cu toate că au știut că urnele nu erau pázite de oamenii lor de încredere. Miile de alegători, care și-au dat votul pentru candidatul Partidului național, au constatat că li s'au paporat voturile.

Derâdarea este mai mare în comuna Ighiu — unde este ales d-l Vaida — în care numai comitetul executiv al Partidului național are 30 de membri — când candidatul nostru a întrunit numai 25 voturi.

Indignarea și revolta alegătorilor este de nedescris. Ura împotriva liberalilor este generală.

Guvernul a „câștigat” o alegere — dar a sădit o ură neîmăcâtă împotriva liberalilor. Va veni vremea când alegătorii vor ști să se răzbune de batjocura au suferit astăzi.

D-l Maniu ne descrie cum a fost molestat

Președintele Partidului național sosind aseară în Capitală, l-am rugat să ne spue în ce fel a fost molestat la Teiuș. Iată ce ne spune d-sa:

— Duminecă seara am plecat cu automobilul din Blaj la Teiuș, pentru ca acolo să mă urc în acceleratul de Cluj. Sosind la Teiuș, la o barieră opusă gării, am fost oprit de un jandarm, care mi-a declarat că intrarea în oraș este interzisă.

I-am spus numele meu, i-am arătat că sunt deputatul cercului, dar în zadar. După multe stăruințe, jandarmii au consimțit să cheme un plutonier.

Scena s'a repetat, dar tot fără folos. Am cerut să vorbesc cu ofițerul jandarmilor; după multe stăruințe, plutonierul a admis să mă conducă el însuși la comandantul jandarmilor, pentru a fi sigur că nu voi schimba un cuvânt cu nimeni.

Ce este un căpitan de jandarmi.

Comandant al jandarmilor era un căpitan, al cărui nume nu-l cunosc. Sosit la comandament, constatăm că d-l căpitan lipsește. Ni se spune că e la restaurantul hotelului din Teiuș.

Plutonierul trimite atunci un jandarm

la d-l căpitan, să-i anunțe că „d-l Iuliu Maniu se află la comandament, și vrea să se ducă la gară.”

D-l căpitan trimite răspuns să vii în persoană la d-sa.

Am răspuns că eu nu mă duc la restaurant și că serviciul se face la comandament. Atunci d-l căpitan binevoit să vie la comandament, unde îl așteptam în automobil. D-sa se opri lângă mine, și fără să salute, fără să se prezinte mă întrebă:

— Cine ești d-ta?

I-am spus numele.

— Cu ce te poți legitima?

I-am arătat legitimații suficiente.

— Unde te duci?

— La gară, ca să iau acceleratul.

— E sigur, că nu te duci decât la gară, și pleci imediat?

— Foarte sigur.

Atunci d-l căpitan se adresează plutonierului:

— Urcă-te în automobil, condu pe domnul la gară și vezi să nu între în contact cu nimeni, până la plecare.

Am plecat însoțit de plutonier, la gară, unde trenul sosise deja, m'am urcat în vagon, și am plecat.

„Cântarea României” la Brașov

Concertul de Crăciun.

Luni seara la orele 8 jum., societatea corală „Cântarea României” a dat în Brașov frumosul concert de Crăciun, pe care-l promisese.

Sala Teatrului Național Apollo a fost arhiplină, astfel cum nu s'a mai văzut la nici una din producțiile artistice, ce s'au dat până în prezent în Brașov.

Conștiința de acest mare eveniment cultural-muzical, Brașovenii fără nici o deosebire de clasă și de naționalitate, au luat parte în număr neobicinuit.

Românii, sașii, ungurii, gustau laolaltă deliciile bucărilor alesului program. Cu adevărat, „Cântarea României” prin valoarea netăgăduită a elementelor sale, a reușit să atingă momente, în cari sublimul compozițiilor clasice executate, au ridicat simțirea și admirația auditoriului până la extaz.

Cu un neobicinuit de cald entuziasm, remarcat atât la soliști și la coriști, cât și la dirigenții lor, d-l Marcel Botez, a fost executată partea întâia a programului; cele opt fragmente din „Oratorio de Noe” de Saint Saëns.

În acompaniamentul orchestrei societății „Filarmonica” valoroșii soliști, ce s'au produs cu prilejul acestui concert, au dovedit calitățile artistice ale vocilor lor. Astfel, s'au distins în partea întâia d-l Vasile Rabega, d-l Al. Lupescu, d-nele Eliza Băicoianu, Lucreția Teodorescu și Irina Tătuca.

În partea doua a urmat epilogul din „Copilăria lui Hristos”, în timpul execuției căreia publicul a trăit în atmosferă plină de senzații a Orientului. S'a remarcat tenorul D. Teodorescu.

Principala parte a programului s'a terminat cu atât.

Repede s'au scurs bucățile corale de Crăciun din veacul XIII-lea și cele două, trei arii naționale, cu cari a fost amplificat programul.

Execuția a fost fără discuție la înălțime. Publicul a plecat totuși nemulțumit. Această nemulțumire este pe deplin îndreptățită. În favoarea banchetului ce a urmat, concertul a fost sacrificat, putem spune, prin scurttimea sa. Un program mai bogat nu ar fi necesitat cheltuieli mai mari pentru societate. Nimeni nu poate spune că publicul nu și-a fă-

cut pe deplin datoria. Pentru aceasta „Cântarea României” era obligată să asigure publicului, printr'un program mai bogat, o producțiune care să rămâne, sub toate aspectele, neuitată.

Banchetul.

După producțiune, a urmat la orele 11 noaptea banchetul dat de primăria orașului, în cinstea oaspeților, la restaurantul „Mura”.

Au luat parte membrii corului „Cântarea României”, membrii soc. „Filarmonica”, orchestra orașului, notabilitățile și numeroase persoane din elita Brașovului.

Primul toast a fost ridicat de primarul orașului, dr. Schnell, care a închinat pentru Rege. Sala întreagă cântă Imnul regal.

Au mai vorbit d-nii: Gunesch, Richter General Scărișoreanu, Bimmel, d-l Marcel Botez, colonelul Bădescu, d-na Baulescu, aducând „Cântării României” salutul femeilor române și studentul Căplescu, care în numele membrilor societății a mulțumit brașovenilor pentru primirea ce li s'au făcut și găzduirea ce li s'au dat în Brașov.

În timpul banchetului s'au cântat numeroase coruri, iar soliștii au desfășurat pe conmeseni prin frumoasele arii cântate.

În toial unei cordiale înfrățiri, banchetul a luat sfârșit la orele 5 dimineața.

În decursul zilei de ieri membrii societății „Cântarea României” au vizitat orașul și împrejurimile.

La orele 2 p. m. s'a dat în onoarea oaspeților un concert religios de o jumătate oră la Biserica Neagră din Cetate.

Pe la orele 3 membrii „Cântării României” au părăsit orașul, ducându-se spre gară.

Instalați în două vagoane speciale, „Cântarea României” a plecat la orele 5 spre București.

Din public.

Chestia cărnurilor și grăsimii de porc la Brașov.

Onor. Redacție a Gazetei Transilvaniei. Apărând în No. 269 al prefiutului D-voastră ziar, un articol subscris de d-l Andrei Belindescu, prin care declară unele neadevăruri și incorectități

Continuare pe pagina 4.

Pentru a face posibil și celor cu
are materială mai puțină să se
abrace cu toată scumpetea, în mod
prăspunzător situației pe care o
cupă, am deschis în depozitul
nou o secțiune pentru cei cu

STARE MIJLOCIE

83 3 7 0

unde se pot confecționa în mod solid:

costume de bărbați din stofă de lână veritabilă cu Lei 1600-2800
paltoane de iarnă din stofă de lână veritabilă cu Lei 1800-2900

MAGAZINUL DE HAINE

M. NEUMANN,

VIENA.

BRAȘOV.

la conducere, în calitate de fost președinte al Secției măcelarilor și cărnărilor din Brașov. Vă rog a da loc următoarelor:

În ziua de 22 Noemvrie a. c. când s'a ținut adunarea generală a măcelarilor și cărnărilor, a fost prezentă o majoritate absolută de membrii, pentru că adunarea a fost convocată și ținută, în baza Regulamentului pentru Secția a Corporației meseriașilor § 13, și s'a putut aduce hotărâri valide.

Observ că, la acea adunare a fost prezent și d-l Belindescu și domnia-sa a votat cu ceilalți 20 membrii (la unanimitatea de voturi), unde s'a hotărât a nu se cumpăra carnea de porc mai scump de 27 Lei/kg., și a nu se vinde mai scump carnea ca 28 Lei și grăsimea a 36 Lei/kg.-mul.

După denunțările făcute mie personal, de către mai mulți măcelari, arătându-mi-se ba chiar cazuri concrete cu dovezi, am fost silit, a convoca pe ziua de 8 Dec. o nouă adunare generală extraordinară, pentru a comunica cele întâmplate, numind cu numele pe acei patru măcelari, cari n'au respectat hotărârea, contribuind la scumpirea de nou a cărnurilor de porc.

Adunarea generală, în hotărârea adusă de nou, a hotărât să se publice de nou în ziare, din ce cauze s'a scumpit carnea.

În calitate de președinte și având mandat chiar de a publica hotărârea, cred că mi-am făcut numai datoria de serviciu, fără ca să intenționez a vătăma persoane. Că cei patru măcelari amintiți nu au respectat hotărârea, reese și din art. d-lui Belindescu, în care singur o recunoaște.

Ceilalți măcelari induși în pomelnicul d-sale din acel art., mi-au declarat mie personal, că dâșii pot dovedi, că nu au cumpărat și nu au vândut carnea mai scump, ca prețul hotărât în adunare.

Așadar și cel din urmă miop poate vedea, că numai acei patru măcelari au fost primii, cari n'au respectat hotărârea, ci au provocat chiar scumpirea.

Afirmatiunea d-lui Belindescu, că ar fi cumpărat porci numai pentru fabrica d-sale, nu corespunde adevărului, căci d-sa în timpul dela 2—7 Decemvrie a avut și a vândut în toate zilele carne de porc cu prețurile vechi.

D-le Belindescu! Concluzele adunării măcelarilor au fost de valoare și aduse în baza drepturilor adunării generale fixate în §-ul 13 din regulament, — deci măcelarii nu s'au jucat de-a adunările și de-a concluzele, după cum zici d-ta.

Ca încheiere, observ că, ori-ce articol de această natură s'ar mai publica pe viitor la adresa mea, nevrând a plictisi Onor. public cu chestii personale, nu va fi luat în seamă.

Primii, Vă rog, Onor. Redacție asigurarea deosebitei mele stime și considerațiuni.

Brașov, la 16 Decemvrie 1922.

Dumitru N. Căpățînă,
măcelar.

Comemorarea lui N. Bălcescu

Duminecă la 24 Dec. a. c. liceul „Andreiu Șaguna” va comemora în sala sa festivă împlinirea a 70 de ani dela moartea entuziastului anteluptător al democrației și unității naționale, a lui Nicolae Bălcescu.

Programa:

1. Cor.
 2. Viața și opera lui N. Bălcescu. Disertațiune ținută de d-l prof. G. Popa.
 3. Rugă de Nichifor Crainic, Declamațiune. (Elevul O. Popovici, cl. VII).
 4. Către din scrierile lui N. Bălcescu.
 5. Două puncte de muzică, executate de orchestra elevilor.
 6. Cor (sub conducerea d-lui prof. N. Oancea).
- Inceputul la orele 5 d. a. Intrarea gratuită. Ofertele benevole se vor adăuga la fondul „Ajutorul”, menit a susține la liceul nostru doi elevi transilvăneni.

Direcțiunea liceului.

Publicațiune de licitație.

Fabrica de tutun din Sft. Gheorghe ține licitație pe ziua de 28 Dec. a. c., ora 11 a. m., pentru darea în întreprindere a transporturilor:

1. Pentru fabricate de ale Regiei circa 4 milioane kg. anual — transportate pe distanța de 3 km. Manufactura, gara Sft. Gheorghe prețul se va da pe 100 kg.

2. Tutunuri brute, ambalate în baluri până la greutate de 200 kr., la o greutate anuală de circa 3.000.000 kg pe distanța de 3 km. gara Sft. Gheorghe. Manufactură.

3. Pentru transportul gunoierului din curtea fabricii afară, distanța 2½ km., prețul pe m³.

4. Pentru transportul nisipului și pietrișului cumpărat, la distanța de 3 km., prețul pe m³.

5. Pentru transportul mașinelor, pe distanța de 3 km. gara Sft. Gheorghe până în fabrică, prețul pe greutate.

6. Transport de ambalaje.

Saci și lăzi goale, ce se întorc după vânzarea conținutului, distanța 3 km., prețul pe 100 buc. la lăzile 80 cm., 50 cm., iar sacii, prețul pe kg.

7. Transport de materiale prime și de exploatare, hârtie, bobine, clei, scrobeală, sfoară, cărbuni de piatră, lemne de foc, scânduri, etc., la o greutate anuală de circa 2.000.000 kg., pe distanța 3 km., gara Sft. Gheorghe. Manufactura, prețul pe greutate.

La oferta veți ține seama și de faptul că vehiculele pot pleca din fabrică încărcate și se întorc tot încărcate.

Oferta să fie timbrată cu timbru fiscal de 1 Leu și 25 bani, — timbru de ajutor.

Oferta va fi închisă și scris pe plic: Oferta pentru licitație de transporturi.

Terean,	indescifrabil,
șef economat.	director.
	indescifrabil,
	inginer.

3107 2—3

„Saxonia” Nr. 292.

Caut vânzător (comis),

bransa coloniale și practicanți pentru Seminarul FR PILDNER, București, strada Carol Nr. 23. 3414 1—2

Nr. 1516/1922.

Publicațiune

În conformitate cu ordinul Nr. 10675—1922 al Ministerului Lucrărilor Publice, Direcțiunea de Poduri și Șosele din Cluj, se scoate la licitație repararea podului de lemn Nr. 11 de pe șoseaua județeană Bod-Helchiu-Satnou între km 8 + 100 — 8 + 200.

Licitațiunea se va ține la Serviciul de Poduri și Șosele, strada Fântânei Nr. 41 în ziua de 11 Ianuarie 1923, ora 10 a. m. pe lângă observarea prescrierilor Legii Contabilității publice art 72—85.

Garanția provizorie de 4%, asupra ofertei se va depune la vre-o Administrație Financiară, iar recepisa respectivă se va anexa ofertei.

Suma din deviz este 19000 Lei.

Elaboratul tehnic, devizul, condițiunile generale și speciale, precum și modelul de ofertă, se pot vedea zilnic dela 9—11 a. m. la subscrisul Serviciu.

Brașov, 12 Decemvrie 1922.

Serviciul de Poduri și Șosele Brașov. 3394 3—3

Tocuri și tălpi de cauciuc

sunt mai ieftine și mai durabile decât pielea. Cele mai indicate contra umezelei și frigului.

Inspectoratul General Sanitar, Cluj.
Divizia Tehnică Igienică.

Publicațiune

Cu ordonanța No. 23793/1922 din Cluj, Sănătății Publice al Muncii și Ocrotirilor Sociale Inspectoratul General Sanitar Cluj, Divizia Tehnică Igienică a aprobat vânzarea prin licitație în fața locului la periferia vestică a orașului Odorhei pe teritoriul d-lui Szabady Tivadar, bărcilor concediate de Ministerul de Război.

Dintre acele 3 bărci 2 buc. sunt 64 m. lung. 11 m. largi și 1 buc. e 48 m l. și 11 m. largă. Bărcile sunt construite cu schiță de grinzi cu părți laterale căptușite cu scânduri și acoperite cu carton gudronat. Partea din jos a plafonului e căptușită cu scânduri, partea de deasupra e acoperită cu scânduri cu carton gudronat.

Licitația publică verbală și în scris se va ține la 16 Ianuarie 1923, la orele 10 a. m., și bărcile se vor vinde, la care va înghia mai mult.

Prețul de strigare e 125.000 Lei.

Conform legii contabilității publice e a depune garanție 6%, care se va scoti în prețul cumpărării, care se va plăti imediat delegatului autorizat.

Ofertele în scris se pot da până la începutul licitației la Serviciul de poduri și șosele în Odorhei, unde se pot lua informațiuni între orele oficiale.

Oferte întârziate sau date prin telegramă nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 20 Noemvrie 1922.

Insp. g.-ral:	Șef. Div. Tech.:
(ss) Dr. Gane	(ss) Ing. Ivașcu
3410	1—2

„Saxonia” Nr. 303.

Publicație.

Se caută o Semistabilă de 250 până la 300 H. P., cu condensatie și cos, în perfectă stare, livrare promptă.

Oferta și indicațiunile ca: marca, anul de fabricație, feurung, precum și toate detaliile se vor adresa la întreprinderile S. Fildermann, Bacău. 3541 1—2

„Saxonia” Nr. 260.

Depozitul mare de vinuri și must en gros și en detail

tot felul de vinuri din Ardeal și din Regat ca și must cu prețurile cele mai convenabile.

9345 9—83
Georg Fleischer,
Brașov, strada Vămiei 23.
Engrosiștii se bucură de un rabat mare.

Nr. 1560/922.

Publicațiune.

În comuna Cohalm se va ține târgul de Ianuarie în modul următor:

Târgul de vite la 2 și 3 Ianuarie 1923

Târgul de marfă la 5 Ianuarie 1923

3411 1—1 Primăria comunală.

De vânzare

Casele din piața Prundului Nr. 8 cu local de prăvălie, vad vechiu, sunt de vânzare din mână liberă.

Doritorii a se informa acolo. 3413 1—3

„Saxonia” Nr. 193.

3404 2—0

Albituri pentru dame, domni și copii.

Garnituri de in pentru sofragerii și cafea în executarea cea mai simplă până la cea mai fină, se vinde cu prețul fabricii la firma

Franz Gross,
strada Porții Nr. 7.

„S. A. Cassa de Economie Agrară” din Târgu-Mureș caută practicanți sau funcționari.

Sunt preferiți acei, cari posed și limba maghiară sau germană. 3403 3—3

GAZETA DE PRAGA (GAZETTE DE PRAGUE)

apărând în franțuzește și englezește, este primul ziar comercial cehoslovac destinat steinătăței.

Veți găsi regulat lista principalelor fabrici și principailor exportatori cehoslovaci de diferite produse.

Apare de 2 ori pe săptămână și dă informațiuni precise asupra producției industriale și a târgului cehoslovac.

Dacă vreți să aveți relațiuni comerciale bune în Republica cehoslovacă, abonați-vă la „Gazette de Prague” (Abonamentul în coroane cehoslovace 124, pentru un an) și încredințați publicitatea lui, care vă va aduce foloase reale.

Numere speciale se trimit gratuit la cerere. Toate informațiunile comerciale, etc., se dau abonaților noștri și celor cari publică anunțuri, gratuit și imediat prin poștă.

„Gazette de Prague”
Praga III Nerudova ul. 5
Cehoslovacia. 2880 27—0

PROPRIUL SĂU DUȘMAN

este acela, care înainte de-a se provedea cu hainele necesare, nu cercetează, fără obligația de-a cumpăra, Magazinul bogat asortat.

Iosif Klein și fiul

Brașov, strada Vamei no. 24 (vis-à-vis cu biserica catolică).
Serviciu solid.

Prețuri ieftine.

8—100

Ocasional! reducere de 10%
la Magazinul de
Cât timp durează depozitul
haine bărbătești

LOUVRE BRAȘOV,
Șirul Inului Nr. 30.